

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Informasjon til den som begjærer gjenåpning av en straffesak

Objektiv vurdering

Gjenopptakelseskommisjonen er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt med en rettskraftig dom skal få ny behandling av sin sak i retten. Kommisjonen har som oppgave å sikre en objektiv vurdering av om det er grunn til å tvile på om dommen i en straffesak som begjæres gjenåpnet er korrekt. Kommisjonen skal avgjøre om vilkårene for gjenåpning er til stede. Den bestemmer selv sin arbeidsmåte, og kan ikke instrueres om utøvelsen av sin myndighet.

Vilkår for gjenåpning

De viktigste grunnene til at en rettskraftig dom i en straffesak skal kunne få ny behandling i retten er:

- Nye bevis eller omstendigheter som kan være egnet til å føre til frifinnelse eller gi en mildere straff.
- Avgjørelsen eller saksbehandlingen er i strid med folkeretten, slik at det er grunn til å regne med at en ny behandling vil føre til et annet resultat.
- Dersom noen som har hatt en sentral befatning med saken har gjort seg skyldig i en straffbar handling som kan ha hatt betydning for avgjørelsen.
- Det foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at saken blir prøvd på nytt.

Aktiv veiledning og undersøkelse

Søknad om gjenåpning må leveres skriftlig på fastsatt skjema. Det er ingen tidsfrist for å kunne begjære gjenåpning. Kommisjonen har plikt til å veilede den som søker om å få sin sak behandlet på nytt. Kommisjonen har selv ansvaret for at alle relevante opplysninger

i saken kommer fram. Det vil som regel bli opprettet kontakt med den enkelte, dersom vedkommende ikke er representert ved advokat. Kun når særlige grunner foreligger vil det bli oppnevnt forsvarer for den som begjærer gjenåpning.

Grundig utredning

Gjenopptakelseskommisjonen har ansvar for at det blir foretatt en grundig utredning av sakens rettslige og faktiske sider, og kan innhente opplysninger på den måte som anses hensiktsmessig. Kommisjonen kan blant annet innkalle siktede og vitner, herunder fornærmede, til avhør, og den kan gi utleveringspålegg og oppnevne sakkyndige. Kommisjonen har et eget sekretariat med utredere som bistår med å undersøke sakene.

Forholdet til fornærmede i saken

Dersom begjæringen ikke forkastes av kommisjonen, men undergis behandling, skal fornærmede/nærmeste etterlatte informeres om at gjenåpning er begjært.

Fornærmede/nærmeste etterlatte har som hovedregel rett til innsyn i straffesaksdokumentene, og rett til å avgi skriftlig uttalelse til begjæringen. De har også rett til å be om å få avgi forklaring for kommisjonen, og har som hovedregel rett til innsyn i de opplysningene som kommisjonen har innhentet under sin utredning.

Kommisjonens avgjørelse

Kommisjonen kan avvise saker som ut fra sin karakter ikke kan gjenåpnes, og den kan forkaste saker som er åpenbart grunnløse. Dersom kommisjonen finner at vilkårene for gjenåpning er til stede, vil begjæringen bli tatt til følge og saken skal prøves på nytt for retten

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Straffeprosessloven § 397

§ 397. Kommisjonen har plikt til å veilede den som begjærer gjenåpning, slik at han eller hun kan vareta sitt tarv best mulig. Kommisjonen skal av eget tiltak vurdere om siktede har behov for veiledning.

Kommisjonen kan oppnevne offentlig forsvarer for siktede når særlige grunner tilsier det. Reglene i §§ 101-107 gjelder i så fall tilsvarende. Kommisjonen kan oppnevne bistandsadvokat for fornærmede etter reglene i §§ 107 a-107 d så langt de passer. Kommisjonens beslutninger etter § 78 andre ledd om godtgjørelse til forsvarer og bistandsadvokat er endelige.

Gjelder begjæringen en avgjørelse som etter sin art ikke kan gjenåpnes, eller inneholder den ingen grunn som etter loven kan føre til gjenåpning, kan kommisjonen uten nærmere behandling forkaste begjæringen etter reglene om kjennelse. Det samme gjelder hvor begjæringen av andre grunner åpenbart ikke kan føre frem. Avgjørelsen kan tas av kommisjonens leder eller nestleder. Når en avgjørelse etter første punktum ikke byr på tvil, kan den treffes uten annen begrunnelse enn en henvisning til bestemmelsen her.

Dersom begjæringen ikke forkastes etter reglene i tredje ledd, forelegges den for den annen part. Dersom den foreløpige prøvingen bygger på andre opplysninger enn dem som fremgår av begjæringen, skal også disse forelegges for partene til uttalelse før avgjørelsen treffes. Dette gjelder likevel ikke opplysning som siktede ikke har rett til å gjøre seg kjent med etter § 264, eller som stammer fra parten selv.

Kommisjonen underretter fornærmede og etterlatte i lovbestemt rekkefølge om begjæringen, med mindre den forkastes etter tredje ledd. Fornærmede og etterlatte i lovbestemt rekkefølge skal gjøres kjent med sin rett til dokumentinnsyn, til å uttale seg og til å be om å avgi forklaring for kommisjonen, samt muligheten til å få oppnevnt bistandsadvokat.

Kommisjonens medlemmer og sekretariat

Gjenopptakelseskommisjonens medlemmer

Kommisjonens medlemmer er oppnevnt av Kongen i statsråd, og har fem faste medlemmer og tre varamedlemmer. Lederen, nestlederen og ett av medlemmene skal ha juridisk embetseksamen.

Lederen utnevnes for en periode på sju år uten adgang til forlengelse. Medlemmene oppnevnes for en periode på tre år, med adgang til én gjenoppnevning.

Medlemmene har til sammen solid og bred erfaring fra domstolene, påtalemyndigheten, forsvareryrket, forskningsmiljøet og fra samfunnslivet for øvrig.

Egne utredere

I tillegg til leder har kommisjonen et sekretariat på ti ansatte, hvorav åtte er utredere og to er kontoransatte. Seks av utrederne er jurister og to har politifaglig bakgrunn.

Kontaktinformasjon

Postadresse: Postboks 8026 Dep, 0030 Oslo
Besøksadresse: Teatergata 5
Telefon: 22 99 13 70

Telefaks: 22 99 13 71
E-post: post@gjenopptakelse.no
Internett: www.gjenopptakelse.no

Dersom du har spørsmål vedrørende vilkårene for gjenåpning eller om saksbehandlingen, bes det om at du tar kontakt med kommisjonen.